
LITERATURE OF NATIONAL AND ETHNIC MINORITIES

- Kilcher, A. B.: Etno-literature: the Legitimacy of the 'Oriental Jew' in the Works of Joseph Roth (Sándor Komáromi) 201
- Iliescu G. C.: Romanian Characters and Cultural Elements in Spanish Contemporary Literature (Judit Pethő-Szirmai) 208

MINORITY CULTURE

- Aramini, D.: The Myth of 'Christian Rome' and the Institute of Roman Studies: an Attempted Synthesis of Fascism and Catholicism (Judit Pethő-Szirmai) ... 213

MINORITY POLICY

- Saxinger, K.: The Cultural and Political Orientation of the Republic of Moldova between East and West (Sándor Komáromi) 218

HISTORY OF NATIONAL AND ETHNIC MINORITIES

- Beran, Z.: Early Forms of Communal Security in the Czech Monarchy of the Late Middle Ages (Sándor Komáromi) 222
- Caruana-Galizia, P.: Mediterranean Labour-market Integration: Maltese Real Wages in a Regional Context, 1836-1913 (Judit Pethő-Szirmai) 224
- Koeltzsch, I.: Interwar Interethnic Relations in Prague (Veronika Szeghy-Gayer) ... 229

- RESUME** 233

KÜLHONI MAGYAR PEDAGÓGUSHALLGATÓK A FÓKUSZBAN

A „Pedagógushallgatók pályaaorientációs vizsgálata 2014/15” c. kutatás kereteiről¹

Az elmúlt években végzett kutatásaink alapján – amelyekben a külhoni magyar diákok körében az iskolaválasztás, az oktatás nyelve és az iskolai teljesítmény közötti összefüggéseket, a nemzetközi kompetencia mérések (PISA, TIMSS) kisebbségi vonatkozású eredményeit vizsgáltuk² – fogalmazódott meg a tanulók eredményességének egy másik változó, a *pedagógusi munka minősége* szerinti vizsgálatának szükségessége.

A 2014/2015-ös tanévben tehát arra tettünk kísérletet, hogy részben a TALIS nemzetközi pedagógusfelmérés³ témaköreit, részben más hallgatói felmérések módszertani elemeit adaptálva, a pedagógussá válás helyszínének első állomásán, a pedagógusképzésben részt vevő külhoni magyar hallgatók pályaaorientációs terveit vizsgáljuk meg komparatív módon Magyarország négy szomszédos országában (Romániában, Szlovákiában, Szerbiában és Ukrajnában) papíralapú kérdőívek segítségével.

¹ A kutatást részben a Magyar Tudományos Akadémia Domus Szülőföldi Ösztöndíj Programja, részben pedig a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. keretében működő Nemzetpolitikai Kutatóintézet támogatta, amit ezúton is köszönünk. A kutatás vezetője és a bevezető szöveg szerzője: Ferenc Viktória.

² Lásd például a *Kisebbségkutatás* 2014. évi negyedik számának tematikus blokkját, amelyben a külhoni magyar oktatást érintő empirikus mérésekről szóló tanulmányokkal egy Kárpát-medencei körkép összeállítására került sor. Forrás: http://bgazrt.hu/npki/kiadvanyok/kisebbségkutatás/kisebbségkutatás_2014_4/

³ TALIS – The OECD Teaching and Learning International Survey. Forrás: <http://www.oecd.org/edu/school/talis.htm>

Mivel a pedagógusképzés rendszere a felsorolt négy országban sok tekintetben eltérő módon szerveződik, ezért kutatásunkban a pedagógushallgatók egy lehatárolt, kisebb csoportját – az óvodapedagógus- és tanítóképzésben részt vevő hallgatókat – tekintettük célcsoportunknak, lévén, hogy a pedagógusképzésben ez a szint minden általunk vizsgált országban jól elkülönül a középfokú és felsőfokú oktatáson belül. A pedagógushallgatók kifejezést tanulmányainkban tehát ebben az értelemben használjuk, s ez nem vonatkozik a felső tagozatos tanárképzésben részt vevő hallgatói bázisra.

A 2014/15-ös tanévben a négy határon túli régióban 15 város összesen 23 intézményében működött magyar nyelvű középfokú vagy felsőfokú óvodapedagógus- és tanítóképzés, összesen 2429 pedagógushallgató (közülük 828 középiskolás diák, 1601 egyetemi hallgató) részvételével. A lekérdezés során, amelyre 2014 novembere és 2015 áprilisa között került sor, összesen 1880 kérdőívet sikerült kitöltetnünk, amely a teljes célcsoport 77%-át jelenti. A távolmaradásból fakadó 23%-nyi hiány ellenére, lekérdezésünket teljes körűnek tekintjük, mert minden intézménybe előzetes egyeztetés alapján személyesen látogattunk el (volt, ahová többször is).

Kutatásunkkal adatokat nyertünk arra nézve, hogy a kisebbségi magyar iskolarendszer oktatói rekrutációs bázisa milyen minőségi jellemzőkkel bír, kik lesznek a jövő kisebbségi pedagógusai. Ezen kívül a felmérés lehetőség ad arra, hogy a pedagógusképző intézmények számára is megfogalmazódjanak bizonyos intézmény specifikus ajánlások, amelyek a képzés célzott fejlesztéséről való gondolkodás alapjai lehetnek.

A *Kisebbségkutatás* folyóirat jelen lapszámában a kutatás regionális koordinátorai⁴ az adatközlők társadalmi-családi hátterét, pályaválasztással kapcsolatos motivációit, a szakma iránti elhivatottságukat, a képzésről és az azt biztosító intézményről alkotott véleményüket az egyes régiók szerint, négy külön tanulmányban elemezik. Az adatbázis azonban arra is lehetőséget ad, hogy adatainkat más szempontok szerint, illetve a régiók szerinti összehasonlításban is vizsgáljuk, amire a későbbiekben törekedni is fogunk.

⁴ A négy országot összefogó, konzorcialis kutatás regionális koordinátorai Márton János és Csata Zsombor (Erdély), Morvai Tünde (Szlovákia), Ágyas Réka (Vajdaság) és Ferenc Viktória (Kárpátalja) voltak.

Márton János

Kik, miért és hogyan? Tanító- és óvodapedagógus-képzés Erdélyben – ahogyan a résztvevők látják

Egy kérdőíves kutatás tapasztalatai

Magyar nyelvű tanító- és óvodapedagógus-képzés Erdélyben

A 2011-ben elfogadott oktatási törvénynek megfelelően Romániában a tanító- és óvodapedagógus-képzés két szinten, középfokon és felsőfokon szerveződik. A középfokú pedagógiai oktatás négy éves, a jogszabály ezt az ún. vokacionális (vagy hivatási) képzés részeként határozza meg¹. A felsőfokú tanító- és óvodapedagógus-képzés a bolognai rendszer keretében szerveződik, hároméves alapképzés és kétéves mesterképzés formájában. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, érdemes megemlíteni, hogy a rendszerváltás utáni időszakban a pedagógusképzés vonatkozásában több jogszabály-módosításra is sor került, nagyfokú bizonytalanságot okozva mind a képzést szervező intézmények, mind a képzésben részt vevők körében. Ezek közül elsősorban a középfokú képzés többszöri „beszüntetését” és újraindítását emelnénk ki, ami a pedagógusképzés szerkezeti és tartalmi fejlődésére is kihatással volt.²

¹ Ez a pedagógusképzés mellett magában foglalja a katonai, teológiai, sport, művészeti szakirányokat is.

² A romániai pedagógusképzés helyzetének rendszerváltás utáni alakulásáról lásd bővebben: Fóris-Ferencz Rita: Kisebbségi oktatás Romániában felső középfokon. In: Mandel Kinga – Papp Z. Attila (szerk.): *Cammogás. Minőségkonceptiók a romániai magyar középfokú oktatásban*. Soros Oktatási Központ: Csíkszereda, 2007. 45–94, 55–56.; Barabási Tünde: Az erdélyi magyar tanítóképzés történetének főbb állomásai különös tekintettel a pedagógiai, pszichológiai jellegű tárgyakra, valamint a pedagógiai gyakorlatra. *Magiszter*, 2006. 1. 60–75. Letöltés helye: <http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2006/tavas/6.pdf>. Letöltés ideje: 2015.06.15; Szabó-Thalmeiner Noémi: Az erdélyi magyar tanár- és tanítóképzés összehasonlító vizsgálata. *Magiszter*, 2005. 2. 19–56. Letöltés helye: <http://rmpsz.ro/uploaded/tiny/files/magiszter/2005/nyar/4.pdf>. Letöltés ideje: 2015.06.15.